

ТОВ ВИДАВНИЦТВО «РАНОК»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Видавництво «Ранок»

«23» січня 2026 р.

Віктор Володимирович КРУГЛОВ



ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

підвищення кваліфікації педагогічних працівників
закладів загальної середньої освіти

**ПІДГОТОВКА НАДАВАЧІВ ПОСЛУГ З ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДТРИМКИ
ТА ДОПОМОГИ ПЕДАГОГІЧНИМ ПРАЦІВНИКАМ (ЗДІЙСНЕННЯ
СУПЕРВІЗІЇ) У СФЕРІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ**

Харків – 2026

Розробник(и):

Ворожбіт-Горбатюк Вікторія, доктор педагогічних наук, доктор PhD з права, професор, головний науковий співробітник відділу дослідження проблем кримінально-виконавчого права Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України;

Аніщенко Вікторія, доктор педагогічних наук, професор, дійсний член (академік) Української технологічної академії (відділення соціально-гуманітарних технологій), завідувачка кафедри формування та розвитку професійної компетентності персоналу Державної кримінально-виконавчої служби України Інституту професійного розвитку Пенітенціарної академії України;

Должанська Юлія Вікторівна, кандидатка філологічних наук; вчителька української мови, української та зарубіжної літератури, Харківський приватний ліцей “Школа “Ранок” Харківської області, учитель-методист, супервізорка у сфері загальної середньої освіти (сертифікати: №259-суб/05 «11» листопада 2024 р., №1074-суб/05 «10» жовтня 2025 р.);

Жванія Тарас, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології, відповідальний за роботу психологічної служби Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди, практичний психолог, член ГС «Національна психологічна асоціація», ВГО «Арттерапевтична асоціація», ART-Kharkiv, асоційований член ГО «Асоціація дитячих та сімейних психологів України»;

Горбатюк Андрій, начальник служби вивчення та впровадження досвіду центру організації та координації наукової та інноваційної діяльності Національної академії Національної гвардії України;

Корнієнко Марина, учитель інформатики вищої кваліфікаційної категорії Харківського приватного ліцею, учитель-методист, заслужений учитель України, відмінник освіти України, нагрудний знак «Василь Сухомлинський».

Напрямок підвищення кваліфікації: формування і розвиток компетентностей, необхідних для здійснення комплексу заходів з надання професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам у сфері загальної середньої освіти.

Розроблено на основі Типової програми підготовки (підвищення кваліфікації) надавачів послуг з професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії) у сфері загальної середньої освіти. Наказ МОН України №1311 від 13.09.2024. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-typovoi-prohramy-pidhotovky-pidvyshchennia-kvalifikatsii-nadavachiv-posluh-z-profesiinoi-pidtrymky-ta-dopomohy-pe-dahohichnym-pratsivnykam-zdiisnennia-supervizii-u-sferi-zah>

Термін дії програми: з 2026 до 2031 року.

Рецензент(и):

Попович Оксана, доктор педагогічних наук, професор, декан педагогічного факультету Мукачівського державного університету;

Біліченко Павло, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри педагогіки, психології, соціальної роботи та менеджменту Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка;

Леунова Вікторія, директор Дергачівської початкової школи № 1, учитель вищої категорії, учитель-методист.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми зумовлена об'єктивними вимогами забезпечення унормованих національним законодавством правових та організаційних засад державної політики у сфері супервізії. У Законах України «Про освіту» та «Про повну загальну середню освіту» задекларовані поняття професійного розвитку педагогічних працівників (от. 59 ЗУ «Про освіту»), надання професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії) (п. 2 ст, 54 «Про повну загальну середню освіту») закладені основи для створення умов щодо розбудови інституту супервізії в Україні.

Програма підвищення кваліфікації *«Підготовка надавачів послуг з професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії) у сфері загальної середньої освіти»* у навчально-тематичному плані та змісті модулів покликана сприяти побудові ля створення умов щодо розбудови інституту супервізії в Україні.

Програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти *«Підготовка надавачів послуг з професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії) у сфері загальної середньої освіти»* розроблено з урахуванням основних положень Концепції «Нова українська школа», схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 року № 988; відповідно до Порядку надання професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії)», затвердженого наказом МОН від 14.06.2024 № 855 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 06.08.2024 за №1201/42546; постанови Кабінету Міністрів України від 05 липня 2024 року № 796 «Деякі питання надання субвенції з державного О бюджету місцевим бюджетам на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти «Нова українська школа (далі - НУШ)» у 2024 році»; професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 29.08.2024 № 1225.

Цільова група: педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники закладів освіти різних рівнів, наукових та науково-дослідницьких установ, інших установ та організацій, які надаватимуть професійну підтримку та допомогу педагогічним працівникам (здійснення супервізії) у сфері загальної середньої освіти.

Обсяг (тривалість): 30 годин (1 кредит ЄКТС).

Особливості реалізації програми: реалізація програми передбачає роботу сертифікованого супервізора – розробника програми, у змістовному аспекті передбачено визначення етичного кодексу в діяльності супервізора, межі професійної та особистої відповідальності супервізора й супервізанта; в організаційно-методичному аспекті передбачено формування локальних

документів і методичного контенту для супервізії, формування соціально значущих компетентностей супервізора.

Теоретична складова освітньої Програми може бути реалізованою через інтерактивні відеолекції/вебінари. Практична складова – через практикуми/майстер-класи тощо. Навчальні заняття, підсумкове тестування проводяться з використанням спеціального програмного забезпечення інструментарію платформи Академії Ранок з обов'язковою участю слухачів на освітньому ресурсі.

Форма підвищення кваліфікації: *інституційна (дистанційна) у синхронному* (участь у вебінарах у режимі реального часу, обговорення питань тем модулів зі спікером і учасниками на віртуальних дискусійних майданчиках із використанням безкоштовних сервісів Canva, Padlet чи закритих мобільних спільнот (створених на запит), індивідуально-групова взаємодія із консультантом за допомогою сервісу ZOOM) *і асинхронному* (самостійне опрацювання вебінарів, презентаційних матеріалів, виконання практичних завдань у зручний для слухача час на платформі Академії Ранок) *режиммах*.

Мета підвищення кваліфікації: професійний розвиток фахівців у сфері загальної середньої освіти, які здійснюють комплекс заходів з надання професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії).

Завдання підвищення кваліфікації. Відповідно до визначеної мети й ціннісних дескрипторів, визначених у Типовій програмі, з опорою на комплексний і компетентнісний підходи передбачено такі завдання:

- поглиблення й розширення знань фахівців щодо нормативно-правового та організаційно-методичного забезпечення супервізії, положень міжнародних стандартів для доцільної реалізації національної державної політики щодо супервізії в НУШ;
- поглиблення й розширення знань з теорії й практики супервізії у загальній середній освіті;
- формування та розвиток професійних умінь і навичок із здійснення супервізії, зокрема, проектування та реалізації циклу супервізії, вибору ефективних форм і методів супервізії, вибору і використання актуального інструментарію для вивчення професійних потреб супервізанта та моделювання повного циклу роботи з ним на засадах партнерства й паритетності, узагальнення й верифікації результатів та ін.;
- активізація розвитку значущих професійних якостей фахівців, у тому числі мотивації до професійного самовдосконалення, саморегуляції та рефлексії, моделювання компонентів профілю педагога-супервізора.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться: (відповідно до Професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти»,

наказ МОН України № 1225 від 29.08.2024): А1. Мовно-комунікативна компетентність; Б1. Психологічна компетентність; Б2. Емоційно-етична компетентність; Б3. Компетентність педагогічного партнерства; Г1. Прогностична компетентність; Г2. Організаційна компетентність; Г3. Оцінювально-аналітична компетентність; Д1. Здатність до навчання впродовж життя¹.

Очікувані результати підвищення кваліфікації.

За результатами навчання слухачі здобудуть / удосконалять знання й розуміння: нормативно-правового та організаційно-методичного забезпечення, теорії та практики супервізії у загальній середній освіті; *уміння:* проектування та реалізації циклу супервізії, вибору ефективних форм і методів супервізії, узагальнення й верифікації результатів; *ціннісне ставлення* до здійснення супервізії, професійного самовдосконалення та саморозвитку.

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації. Оцінювання результатів навчання слухачів здійснюється суб'єктом підвищення кваліфікації та базується на компетентнісному підході.

Система оцінювання спрямована на визначення рівня засвоєння навчального матеріалу, сформованості професійних умінь і досягнення очікуваних результатів програми.

Рейтинг слухача

Рейтинг слухача (РС) визначається як узагальнений показник результатів навчання та формується з урахуванням:

- підтвердженого ознайомлення з усіма навчальними юнітами програми (відеоматеріалами та навчальними матеріалами);
- результатів підсумкового тестування.

Формула визначення рейтингу слухача:

$$PC = OY + PT,$$

де:

OY — факт опрацювання всіх навчальних юнітів програми;

PT — результат підсумкового тестування, виражений у відсотках правильних відповідей.

Практичні завдання в межах програми мають формувальний характер, спрямовані на закріплення навчального матеріалу та не підлягають окремому бальному оцінюванню.

Умови успішного завершення програми

Слухач вважається таким, що успішно завершив програму підвищення кваліфікації, за умови:

- опрацювання всіх навчальних юнітів курсу;
- отримання за результатами підсумкового тестування не менше 60 % правильних відповідей.

¹ Використано пропонуваній підхід за: Новик І. Профіль супервізора. УІРО. 2024. 12 с. URL: https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2024/10/8_profil-supervizora.pdf

Результат оцінювання

Результати оцінювання використовуються для підтвердження факту успішного проходження програми підвищення кваліфікації та є підставою для видачі відповідного документа встановленого зразка.

Документ про підвищення кваліфікації: за результатами успішного виконання програми (подолання встановленого прохідного порогу) слухачеві видається сертифікат про підвищення кваліфікації обсягом 30 год/1 кредит ЄКТС (відповідно до вимог Постанови Кабінету Міністрів України № 800 від 21.08.2019 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» (зі змінами). Реєстр виданих сертифікатів оприлюднюється на офіційному вебсайті суб'єкта підвищення кваліфікації — «Видавництво "Ранок"».

Вартість навчання встановлюється залежно від обраного формату супроводу:

1000 грн — самостійне опанування матеріалу модулів в індивідуальному темпі, тьюторський супровід за запитом, можливість зворотного зв'язку та індивідуально-групових консультацій за запитом.

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Зміст програми складається з 2 модулів та 6 взаємопов'язаних тем. Зміст Програми розроблено з урахуванням аксіологічного, особистісно орієнтованого, компетентнісного, діяльнісного підходів.

Самостійна робота передбачає індивідуальну аналітичну роботу з нормативно-правовими актами та пропонованими інформаційними ресурсами, методичними матеріалами, самопідготовку до підсумкового тестування.

Підсумкові заходи передбачають фінальне тестування з використанням інструментарію платформи Академії Ранок. На етапі завершення навчання за пропонованою програмою слухачі складають підсумковий тест із 10 питань. Максимальна загальна кількість балів, яку можуть отримати учасники, — 100 балів. Прохідний поріг — 60 балів. Учасники, які успішно пройшли навчання, виконали одне завдання практичної роботи й одне завдання з переліку питань для самостійного опрацювання (*вільний вибір слухача*), склали підсумковий тест і подолали прохідний поріг, отримують сертифікат установленого зразка обсягом 30 год/1 кредит ЄКТС.

Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту Програми, складає: 30 год, з них: 8 год - лекційні заняття, 16 год - практична робота, самостійна робота - 5 год, 1 год. - підсумкові заходи.

Навчально-тематичний план

Назва навчальних тем	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ СУПЕРВІЗІЇ У ЗАГАЛЬНІЙ СЕРЕДНІЙ ОСВІТІ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ					
Тема 1.1. Теоретичні, нормативно-правові та ціннісні засади супервізії.	2	2	-1	-	5
Тема 1.2. Андрагогічний підхід у супервізії. Цифровий профіль супервізора.	2	2	-	-	4

Тема 1.3. Професійна компетентність супервізора. Соціально значущі компетентності супервізора.	2	2	1	-	5
<i>Разом за 1 модулем</i>	<i>6</i>	<i>6</i>	<i>2</i>	<i>-</i>	<i>14</i>
МОДУЛЬ 2. СУПЕРВІЗІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДТРИМКИ ТА ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ					
Тема 2.1. Принципи, методи та форми супервізії.	2	2	-	-	4
Тема 2.2. Процедура організації і здійснення супервізії.		4	1	-	5
Тема 2.3. Документальне забезпечення супервізії.		4	2	-	6
<i>Разом за 2 модулем</i>	<i>2</i>	<i>10</i>	<i>3</i>	<i>-</i>	<i>15</i>
Підсумкові заходи	-	-		1	1
Усього	8	16	5	1	30

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ТА НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ СУПЕРВІЗІЇ У ЗАГАЛЬНІЙ СЕРЕДНІЙ ОСВІТІ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

(назва модуля)

Тема 1.1. Теоретичні, нормативно-правові та ціннісні засади супервізії.

(назва теми)

Короткий опис змісту теми

Огляд законодавства, що регулює супервізію в освіті. Сутність супервізії, її цілі, функції та завдання. Супервізор та супервізант. Особливості взаємодії супервізора і супервізанта на основі цінностей НУШ та у контексті цифровізації освітнього процесу. Сфери підтримки, партнерство, стилі взаємодії. Теорія і практика супервізії в освіті України. Міжнародний досвід здійснення супервізії. Переваги та виклики впровадження супервізії у загальній середній освіті в Україні в умовах сьогодення.

Тема 1.2. Андрагогічний підхід у супервізії. Цифровий профіль супервізора і супервізанта.

(назва теми)

Короткий опис змісту теми

Основні положення сучасної андрагогіки. Супервізія крізь призму принципів андрагогіки (розуміння потреб дорослих, стимулювання до саморозвитку тощо). Врахування андрагогічного підходу під час роботи із супервізантами; самостійність, опора на особистий та професійний досвід, індивідуалізація. Цифровий профіль супервізора і супервізанта.

Тема 1.3. Професійна компетентність супервізора. Соціально значущі компетентності супервізора.

(назва теми)

Короткий опис змісту теми

Характеристика цінностей супервізора (загальнолюдські, професійні, демократичні). Супервізор як лідер освітніх змін. Професійні та особистісні якості супервізора. Ключові компетентності супервізора. Особливості взаємодії супервізора та супервізанта. Соціально значущі компетентності супервізора.

МОДУЛЬ 2

СУПЕРВІЗІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДТРИМКИ ТА ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

(назва модуля)

Тема 2.1. Принципи, методи та форми супервізії.

(назва теми)

Короткий опис змісту теми

Принципи супервізії: людиноцентризм, доступність, відповідальність, академічна добродішність, академічна свобода, добровільність, об'єктивність, гуманізм, демократизм, сприяння навчанню впродовж життя. Методи супервізії, які добираються відповідно до конкретної ситуації та етапу здійснення супервізії: бесіда (діалог), консультування, спостереження, опитування, самооцінювання, аналіз документів. Форми організації та проведення супервізії (за способом організації: очна, очно-дистанційна, дистанційна; за кількістю учасників: індивідуальна і групова). Персоналізація спілкування в супервізії з використанням цифрових технологій і мобільних сервісів.

Тема 2.2. Процедура організації і здійснення супервізії.

(назва теми)

Короткий опис змісту теми

Цикл супервізії. Три етапи циклу супервізії: підготовчий, основний, заключний. Підготовчий етап (забезпечення умов для здійснення супервізії/-й): самооцінювання професійної діяльності супервізантом, визначення напрямів професійного розвитку чи педагогічних проблем; формування плану та графіку здійснення циклу супервізії; вибір форм і методів здійснення супервізії. Основний етап (здійснення супервізійної/-их сесії/-й): реалізація плану здійснення супервізії за узгодженим графіком; коригування плану здійснення циклу супервізії та графіка (за потребою). Заключний етап (узагальнення, верифікація результатів): анкетування супервізора для отримання зворотного зв'язку та подальшого планування заходів з надання професійної підтримки та допомоги (за потребою); складання супервізором документації за результатами циклу супервізії; звіт про здійснення супервізії.

Тема 2.3. Документальне забезпечення супервізії.

(назва теми)

Короткий опис змісту теми

Орієнтовні зразки документів для здійснення супервізії: запит на проведення супервізії; договір з проведення супервізії; план-графік проведення супервізії; акт здачі-приймання наданих послуг супервізії; звіт про проведення супервізії, свідоцтво про проходження супервізії. Трансформація результатів супервізії у практичні дії: як не розгубити результат у стосах планово-звітної документації. Баланс підтримки та самодіяльності в супервізії. Пам'ятка «3Т (топ, тренд, тригери в роботі супервізора)».

3.1. Орієнтовний перелік практичних завдань

1. Складання етичного кодексу педагогічної супервізії.
2. Активне слухання: прийоми, техніки.

3. Створення електронного репозитарію на 10 позицій «Фреймінг у супервізії».

4. Чекліст «Моделювання зворотного зв'язку в супервізії».

5. Кейси супервізії емоційних станів, техніки формування психологічної та емоційності стійкості з досвіду Нацгвардії України.

3.2. Орієнтовний перелік питань для самостійного опрацювання (за потреби)

1. Історичний екскурс у витоки й прототипи супервізії у світовій та українській педагогічній думці.

2. Кейси для роботи супервізора із нейронетиповим супервізантом, Особливості супервізії контекстно травмоінформованого досвіду.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Про затвердження Порядку надання професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії) : Наказ МОН України № 855 від 14.06.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1201-24#Text> (дата звернення: 20.01.2026).

2. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року : розпорядження Кабінету Міністрів України № 988-р від 14.12.2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text> (дата звернення: 20.01.2026).

Основна література

3. Методичні рекомендації щодо надання професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії) у сфері загальної середньої освіти. УІРО. Додаток до листа Міністерства освіти і науки України від 14.10. 2024 № 1/18776-24. URL: <https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2024/10/metodychni-rekomendacziyi-shhod-o-zdijsnennya-superviziyi-mon.pdf> (дата звернення: 20.01.2026).

4. Супервізія: професійна підтримка і професійний розвиток педагогів: порадник для супервізорів (наставників). USAID, 2018. 60 с. URL: <https://barna-consult.com/wp-content/uploads/2021/10/Superviziya-Poradnyk-VF-Krok-za-krokom.pdf> (дата звернення: 20.01.2026).

5. Матеріали для тренерів та супервізорів. УІРО. URL: <https://uied.org.ua/profesijnyj-rozvytok/materialy-dlya-treneriv-ta-supervizoriv/> (дата звернення: 20.01.2026).

6. Борисенко Ю. Ціннісні аспекти супервізії в освіті. УІРО. 2024. 13 с. URL: https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2024/10/12_czinnisni-aspekty-superviziyi-v-osviti.pdf (дата звернення: 20.01.2026).

7. Новик І. Профіль супервізора. УІРО. 2024. 12 с. URL: https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2024/10/8_profil-supervizora.pdf

Додаткова література

8. Мушкевич М. І. Супервізія : навч. посіб. (до курсу «Супервізія»). Луцьк : Вежа-Друк, 2022. 188 с. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/21001/1/Superviziia.pdf>

9. Типове положення про проведення супервізії впровадження Концепції «Нова українська школа». 2018. URL: <https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2018/12/SUPERVIZIYA-POLOZHENN-2.pdf>

10. Teacher Supervising. EBSCO Knowledge Advantage™. URL: <https://www.ebsco.com/research-starters/education/teacher-supervising> (дата звернення: 20.01.2026).

Інтернет-ресурси

11. Термін «Супервізія». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/term/29407> (дата звернення: 20.01.2026).

12. Міжнародний Еріксонівський університет коучингу : сайт. Канада. URL: <http://erickson.university/> (дата звернення: 20.01.2026).

13. Importance of the Process of Supervision in Education. URL: <https://skolera.com/en/blog/importance-of-supervision-education/> (дата звернення: 20.01.2026).